

Taxa postală
 plătită în num.
 No. 224713/929.

Szerkesztő és kiadó:
 Dr. Rámáseter Róbert

16. Telefon: 9-77. Előfizetés:
 Havonta 110, negyedévre I. em.
 évre 600, egészévre 1200
 Földre: Havonta 2, neg.
 félévre 12, egészévre 20 dol.
 A postai díjazás szerint. A
 "KELETT" az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen politikai napilapja.
 Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

KELETT

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el.
 — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marosvári Ernő. Felelős szerkesztő János Ferenc. Búcsúeseti szerkesztő Jánosvári Ernő, Strada Metel Műs 2.

Szerda, 1934. dec. 19.

5695. EV. XVII. ÉVF. TEBET 13. 285. SZÁM.

A bevezetett parlament

A királyi dekrétum elhallgattatta egy hónapra a parlamentet. Ideje volt már. A választási vita már-már a végtelenségbe nyúlt anélkül, hogy valamivel is hozzájárult volna a sok és nagy kérdésnek megvilágításához, amelyek az államélet napirendjén szerepelnek. A pártvezérek egyébként is távol tartották magukat ettől a vitától. Egyedül Cuza tartotta szükségesnek, hogy elmondja ugyanazt a beszédet, amelyet negyven esztendő óta évenként átlag kétszer elcsúripel a képviselőház székében. Ezen mindenestre jó társaságban voltak: a zsidókkal együtt Titulescut is támadta Cuza professzor. Előbbiek azért, mert élnek, Titulescut, mert kibékült a szövettel.

A kormány nevében Romandi joggal állapíthatja meg, hogy Románia és a szovjet kibékülése mindenképpen szükséges volt és kívánatos az állam szempontjából, míg Cuza professzor és a zsidók közötti ellentét elsimítása nem tartozik szorosan az államérdekek vonalába. Komoly törvényjavaslat nem került letárgyalásra ebben a rövid és többszöri vakációval megszakított ülésszakban. Komoly beszéd nem hangzott el. Most egy hónapra ismét bezárták. Miért kellett egyáltalán megnyitni?

Nemzetközi hypernacionalizmus

A paradoxonok, még pedig a megvalósítható paradoxonok korát éljük. Láttunk internacionalizmust, amelynek szövegei és hívei megszavazták és talán megszávazták a nemzet háborúk köztársaságát és lime most láthatunk hypernacionalizmust, akik internacionaléba akarnak átmenni. Montreuxban, a kies Svájc egyik kis városában, abban az országban tehát, ahol évtizedeken keresztül a szocialista internacionaléja székelt, francia, svéd, német, ir francia fasiszták gyülekeztek össze, hogy megtárgyalják egy fasiszta internacionalé megteremtésének lehetőségét. A hypernacionalisták, akik egész politikai, társadalmi és erkölcsi céljukat a nemzet elfogultságá, a nacionalista kretenizmus forrpontra való hevítésében látják: leggyűlöltebb ellenfeleik módszereit sajátítják ki: internacionalét akarnak szervezni a nemzeti türelmetlenség, a nemzeti önzés — túl a nemzetek határain túli — megszervezésére. Mi ez, ha nem paradoxon, vagy még inkább: abszurdum? Az ész és a logika teljes megcsufolása; a következetlenség következetessége, minden értelem megcsufolása? A különböző fasiszmusok egyazon forrásból táplálkoznak: az elvadott ösztönök szabadságvesztéséből, a józan ész és a haladás gondolatának tagadásából — és mégsem hozhatók közös nevezőre. Nem pedig azért, mert minden fasiszta hypernacionalista, tehát a saját nemzetének egy vagy több nemzet rovására menő bálványserü imádatából és a többi népek lenézéséből vagy lekicsinyléséből csinál kultuszt. És ha most mégis a közös nevezőt, a közös szolidaritást keresi, ez nem elveiből, nem logikájából származik, hanem a közös vesztés felismeréséből. A fasiszmus napja leáldozóban van. Belső válságok rázzák úgy Olaszországban, mint Németországban. Németországban ezenfelül külpolitikailag is a teljes csúszás szétlén áll. A fasiszmus veszélye felébresztette a demokratikus erőket világszerte és a népek egyenlőségének elve egyre gyakorlatibb megnyilvánulásokat mutat. A hypernacionalizmus internacionaléjának gondolata nemcsak abszurd tehát, hanem elkésett dolog is. Nem a felfelé ívelés, hanem a zuhanás bizonyítéka. És nem egy kevéssé az idült korlátoltság is.

Az uralkodó a kormány iránti bizalmának adott kifejezést a parlament választási bizottságai előtt

Megkezdődött a parlament karácsonyi vakációja

Január 21-ig vakációzik a parlament. A szünet után összeülő ülésszak napirendjének első kérdése a Skoda-jelentés lesz

Bucuresti-Bukarest, december 18. (Az Uj Kelet tud.) A kamara és a szenátus tegnap este kivették karácsonyi vakációjukat. Tatarescu miniszterelnök olvasta fel a vonatkozó királyi dekrétumot, amely a törvényhozó testületeket négy teljes hétre, január 21-ig szabadságolja. A Dimineata értesítése szerint a vakáció után összeülő kamara mindenképpen is a Bentoiu-jelentést fogja tárgyalni. Az a tény, hogy a kormány január 1-én halasztotta a Skoda-jelentés fölötti vitát, bizonyítja mindennél inkább, hogy illetékes helyen igyekeznek lecsillapítani a jelentés váratlan konklúziói által felkavart kedélyeket. A „Dimineata” úgy tudja, hogy a törvényjavaslat kamarai tárgyalása meglepetéssel fog szolgálni a politikai világ számára, mert a parlament egészen más konklúzióhoz fog jutni, mint a vizsgálóbizottság. A Skoda-művek vezérigazgatója: Fiala egyébként néhány nap óta Bukarestben tartózkodik és a Skoda-szerződés végrehajtásáról tárgyal Tatarescu miniszterelnökkel.

A király elismerése a parlamentnek

A kamara és szenátus bizottságai egyébként ma délelőn 12 órakor a szokásos ceremóniák közepe nyújtották át az uralkodónak a parlament által a trónbeszédre adott választási bizottság tagjai a testőrgárda diszkójele mellett vonultak fel a királyi palotába, ahol délelőn 12 órakor fogadta őket az uralkodó.

A választási bizottságok után a király meglepően hosszú beszédet tartott. Részletesen foglalkozott a parlament tevékenységével, majd a sorok között észrevehető elismeréssel emlékezett meg a kormány munkájáról. Az uralkodó többek között a következőket mondta:

— A választási bizottságok foglalt mély és megdondító hazafiasságtól telített szavak biztató jelei annak, hogy a törvényhozó testületek jelenlegi ülésszaka pozitív hasznót jelentett az országnak. Igazuk van, amikor azt állítják, hogy nem annyira a törvények minősége fontos, mint inkább azok alkalmazása. A közigazgatási törvénynek a mult tapasztalatai alapján kell elkészülni, hogy tényleges könnyebbséget jelentsen egy köz, mint a magánosok büdcséjében. A törvényhozásban a takarékoság elvének kell dominálnia. Az adósságok likvidálásáról szóló törvény, amelyet az el-

mult ülésszak alatt szavaztak meg, segítséget fog nyújtani ahhoz, hogy gazdasági életünket új alapokra helyezzük. Am a kormány, vagy a parlament által hozott intézkedés csak úgy lehet eredményes, ha mindenki közreműködik annak érdekében. Emberek és generációk elmúlnak, de a nemzeti konszolidálás műve maradó kell, hogy legyen.

Az uralkodó ezután mély fájdalommal adott kifejezést Sándor király elvesztése fölött, aki Barhouval együtt az ország nagy barátja volt. Majd így kiáltott fel: — Felejtsek el a köztetek lévő ellentéteket és egyesüljétek a hazaszeretben.

Hívallás a francia barátság mellett

— Közös fájdalomunk — folytatja az uralkodó — még jobban kimélyíti Jugoszláviához és Franciaországhoz való mély barátságunkat. Ezután örömmel állapítja meg a király, hogy a kormány komoly erőfeszítéseket fejt ki a mezőgazdaság és az ipar felkarolása, a tőke és a munka közötti közlekedés érdekében. A megélhetés megkönnyítésére tett intézkedések az ország javára szolgálnak és egyúttal növelik az államkincstár bevételeit. Apellál az uralkodó a nemzeti lelkiismeretre, kívánatosnak tartja, hogy az ifjúságot olyan irányban neveljék, hogy az új generáció öntudatos polgárokat adjon az országnak, ne csak a jogok védelme, de a kötelességek terén is. Különös örömet fejezi ki a király afölött, hogy a törvényhozó testületek behatárolt feladatokat tudnak megvalósítani. Csak így lehet megerősíteni a békét, amely egyébként egész külpolitikánk tengelyében áll.

— Ne felejtsek el, hogy az uralkodó és az egész ország szemei Önökre van függesztve és arra a szilárd munkára, amelyet az ország javára Önök végezni fognak. Biztos vagyok benne, hogy eleget fognak tenni annak a küldetésnek, amelyet Önökre bízott. Azok a meleg szavak, amellyel választuk tehát egész népem választást hozták, mélyen megindítottak. Az uralkodó és nép közti egységben áll az állameszme szolidaritása és állandósága. Legyenek biztosak abban, hogy az irántam tanúsított szeretetüket számszorosra fogom visszaadni népemnek, lankadás nélkül dolgozva Románia konszolidálása és haladása érdekében.

Belényest léptetik elő Biharmegye székhelyévé?

Cluj-Kolozsvár, december 18. (Az Uj Kelet tud.) A Patria mai száma arról a fel-tűnésteltő hírről ad számot, hogy terv merült fel Biharmegye székhelyének Nagyváradról Belényesre való áthelyezésére. A lap megállapítja, hogy már régen történtek hasonló lépések, mert román szempontból kívánatos volna, hogy a nyugati határon szin-tiszta román város legyen megyeszékhely. Belényes az egyesülés 15 esztendő óta ugy-szóiván semmit sem fejlődött. A terv azon-

ban csak terv maradt, míg most a hadügy-minisztériumnak egy újabb határozata állítólag közelebb hozta a megvalósításhoz. A hadügyminisztérium ugyanis 21 millió lej költséggel kaszárnya felállítását határozta el Belényesen, ahol három zászlóalj katonaság elhelyezését tervezi. A belényesiek ebben a lépésben azt látják, hogy hivatalos körökben szívesen vennék, ha ezek után már komolyan esne szó Belényesnek megyeszékhelyé váló előléptetéséről.

VILÁG TUKRÁN

Amerikában szkeptikusak az emberek

írta: Ernst Kahn

Newyork, december elején A Rockefeller-Fundation igazgatói lunch-re hívtak meg. Az igazgatóság palotája a Rockefeller Cityben van, mely Newyork egyik legszebb és legnagyobb látványossága. Ebben a városrészben a felhőkarcolók építésze — a régi hideg és művésziellen háziúásokkal szemben — mély benyomást keltő művészi alkotásokhoz vezetett. Negyedmiliárd dollárt nyelt le ennek a city-nek az építése. Ez a nagy tökébebefektetés nem is a profitra ment. Emlékművet akartak állítani vele a nagy „olajkirálynak” és övének, mint ahogy hajdanában az egyiptomi királyok is piramisokat építettek emlékkül megörökítésére. S profitról itt még szó sem lehet, dacára annak, hogy a city 85 százalékát bérlők lakják.

Általában az ilyen szerű halhatatlanságra való törekvéssel és ehhez hasonló óriási vállalkozásokkal lépten-nyomon találkozunk. Mindenütt találunk hatalmas intézményeket és vállalkozásokat, melyek nyereségre való kilátás nélkül, kizárólag valamely nagyság dicsőségére szolgálnak és sehol sem tartják olyan közönséges hazugságnak azt a tan-könyvbölcsességet, mely szerint az emberek cselekedeteinek alapja tisztán a profitra való vágy, mint éppen itt, a dollár országában. A kizárólagos homo oeconomicus épp oly nehéz itt megtalálni, mint az igazi homo sapiens.

A Rockefeller-alapítvány 1933. évi jelentését a napokban tette közzé Mason elnök. Ez a hatalmas alapítvány 10 millió dollárt oszt ki évente minden emberi elnyomás leküzdésére, akár szellemi, akár fizikai bilincsekről van szó. India és Kína nyomorvidékein és mindenütt, ahol emberek szenvednek, intenzív munkát végez a Rockefeller-alapítvány. Faji, vallási és politikai felfogások itt nem jönnek számításba. Amikor az egyik angol barátom egy nyomorúságos viszonyok között élő, közismert német író érdekében emelt néhány jó szót, de helyesbítésként hozzátette, hogy az illető szélsőséges „radikális”, — az igazgatóság referense egykedvűen mondotta, hogy ez nem érdekli az alapítványt; az ösztöndíjasok között vannak szélsőséges bolsevisták és fasiszták egyaránt, — „a lényeg az hogy segítséget nyújtunk az embereknek.”

1933-ban a Rockefeller-alapítvány erkölcsi kötelességének tartotta, hogy jelentős összeget juttasson azoknak a tudósoknak, akik a középeurópai politikai események folytán elvesztették pozícióikat. Ha ma Németországon kívül a német tudósok százai találtak átmeneti, avagy állandó jellegű munkakört, úgy ez nagymértékben a Rockefeller-alapítványnak köszönhető. Az alapítvány azonban minden esetben azt a nem egészen indokolatlan és cáltalan feltételt köti ki, hogy azt a segítyezést, melyet Rockefellerék nyújtanak, másoknak kell tovább növelni és fejleszteni.

A Rockefeller alapítvány azonban nem a egyedül álló ebben az országban. Minden kis államban találunk rendkívül karakterisztikus és olykor egészen nagyszabású intézeteket, melyek számos egyetemmel, kórházzal, könyvtárral vannak egybekötve. S ami a legérdekesebb, ezen intézmények főleg a kifelé való reprezentálásnak szólnak. A Princetoni és a Yalei alapítvány-egyetemek főleg arra törekednek, hogy az oxfordi és a cambridgei egyetemeket imitálják. Mások viszont abból a célból teremtenek hatalmas alapítványokat, hogy ezáltal új művészi, vagy szellemi alkotásokat tegyenek lehetővé. Így egy Detroit melletti lapkiadó 17 millió dollárt adott egy szabad akadémia céljaira, azzal a kikötéssel, hogy az akadémiából kikerülő művészek szabadkezelt kapnak alkotásaik irányának megválasztására. Az ilyen vállalkozásoknál a cél: valami egészen egyedülálló szépséget produkálni. Az ilyen esetekben azonban gyakran fordul elő,

hogy az üzembe helyezett tőke nem elegendő a cél keresztülviteléhez. Így egyes helyeken mesés könyvtárakat lát az ember — könyvek nélkül. S az ilyen félbemaradt munkák nem ritkaságok Amerikában.

Az ilyen jelenségek természetesen nagyrészt összefüggnek a krízissel, mely ma egyre mélyebben vág bele az amerikaiak életébe és gondolkodásába. A tulspekuláció és a tuloptimizmus ideje után beállott hosszú és nehéz visszaesés főleg az amerikaiak lélektanát változtatta meg, szinte a felismerhetetlenségig. A hajdani nagy önsodálattal helyébe, mely annyira jellemezte az amerikaiakat, egy egészen meglepő és mély önkritika — székszis lépett.

Általában megállapítható, hogy az amerikai krízis a gazdasági életből átszápott a szellemi életbe. Mindent alapos kritikai szemmel néznek, olyan mértékben, ahogy azt csak a régi európai népek teszik. Ez vonatkozik a vallási kérdésekre éppúgy, mint a nemzeti és politikai kérdésekre, mint a nemzeti és politikai kérdésekre. Egy számottevő amerikai vezető férfi legutóbb azt a kijelentést tette, hogy Amerikában ma a mennyiség és a minőség közötti harc folyik és szerinte a „jó“ fog győzni a „sok“ fölött a rekordoknak eme országában. Ebben a felfogásban tagadhatatlanul sok az igazság. Kérdés azonban, hogy elementáris és a népre nézve döntően megrázó folyamatról avagy a régi önmegelégedés visszatéréséről van-e szó?

Talán a következő megállapítás a leghelyesebb: Amerika láthatóan öregebb lett, ezért szkeptikusabb is. A tömegbevándorlás, mely eddig elválaszthatatlan eleme volt az amerikai életnek, megszűnt és nincs is kilátás arra, hogy újra meginduljon. S most, hogy a lakosság összetétele változatlanul ugyazaz évek óta, felvetődnek olyan kérdések, amelyekről eddig nem beszéltek Amerikában. Hirtelen felfedezték, hogy az egész spekulatív fejlődés, egy a városépítés,

mint a gyárak beállítását illetően, helytelen és téves alapokon indult meg. A féltelen individualizmus, mely sehohsem érvényesült annyira, mint ennek a kontinensnek a meghódításában is kételkednek és hitetlenkednek az amerikaiak. A gazdasági liberális elve is megrendült. Egészen radikális gondolatok és eszmék lépnek fel. Nem teoretikus és nem dogmatikus alapon. Nem izmusokkal operálnak. A fasizmus, bolsevizmus, kommunizmus, szocializmus fogalmainak még nincs talajuk Amerikában. Az amerikai az angolnál is konkrétábban gondolkodik. Nem képes elvontan spekulálni s ez valóságos nemzeti karakter Amerikában, dacára a zsidó befolyásnak. Bár 10 millió munkanélküli tengődik Amerikában, a szocialistáknak mégsem sikerült nagyobb eredményeket elérni a választásokon. A déli államokban azonban láthatóan erősödik a fasizmus, ennek azonban egyelőre semmi köze az antiszemitizmushoz. Maga a Ku Klux Klan mely új erőre szeretne kapni, sem antiszemita többé. Sőt felszólította a zsidókat, hogy harcoljanak együtt a kommunizmus ellen. A kommunista veszedelemtől sokat beszélnek azoknak a plutokratáknak a körében, akik ma már reárenytelen benyomást keltenek. Egyes városokban sok a zsidó is közöttük. Életük nélküli minden mélyebb szellemi tartalmat, a külszínnek élnek és életük meglehetősen unalmas. Bridgelnek és beszélgetéseik mindig ugyanazon kérdések körül forog. Szídják Rooseveltet, félnek az antiszemitizmustól, mert szerintük sok zsidó van az elnök környezetében. Mindezt egy koktail partinál mondják el, melynek befejezése után moziba, színházba, vagy boxmérkőzésre mennek.

Ez az orszály és ez az életmód letűnőben van. Az amerikai közvélemény ma már megveti ezt a semmittevést és luxust. Az ország nagy átalakulás előtt áll. Az adórendszerben forradalmi változások várhatóak, mely sok palotának és sok nagybirtoknak fogja a végét jelenteni.

SELECT MOZGO	SELECT MOZGO
A FÖLDALATTI FRONT	
a háboru legizgalmasabb jeleneteit örökíti meg e film. Főszerepben: BRIAN AHERNE kapitány, aki résztvevett a titokzatos W. PLAN kémiszervezet leleplezésénél.	
Következő műsor:	
A FÉLVÉRU BESTIA	
érdekes tartalmu, izgalmas film, főszerepben: MIRNA LOY, RICCARDO CORTEZ, IRENE DUNNE.	

Vizözön volt Tel-Avivban

Megnyílt a palesztinai zsidó nemzetgyűlés rendkívüli ülészaka. Héber táviratok Palesztinában. A svéd trónörökös látogatása az épülő országban

Jeruzsálem, december 13. December 12-én rendkívüli ülészakra ült össze Jeruzsálemben az Assefath Hanivcharim, a palesztinai zsidó nemzetgyűlés. Az Assefath Hanivcharim megnyitó ülésén Ben Cvi, a Vaad Leumi, a nemzeti tanács elnöke bejelentette, hogy a Vaad Leumi tárgyalásokat kezd azon zsidó testületekkel és csoportokkal, melyek még kívül állanak a Knesseth Jiszráélen, abban az irányban, hogy lépjenek be a palesztinai zsidóság eme közjogi elismert átfogó szervezetébe. Az Assefath Hanivcharim revizionista tagjai, akik, mint ismeretes, a legutóbbi ülészakra kivonultak, résztvesznek a nemzetgyűlés mostani tanácskozásain.

Ragheb Bey Nashashibi, Jeruzsálem volt polgármestere, aki tudvalevőleg kibukott a legutóbbi községi választásokon, emlékiratot nyújtott át a kormánynak, melyben a Legislative Council, a palesztinai törvényhozó tanács azonnali megalkotását követeli és tiltakozik az ellen, hogy a kormány a zsidóknak adta át a Hule-földekre szóló koncessziót. Mint ismeretes, Nashashibi megfélemberte dr. Hussein Khaldi megválasztását, aki ellenjelöltje volt a községi választásokon. A fellebbezést a napokban tárgyalta a jeruzsálemi disztriktbiróság és azt elutasította.

1935 január 1-től kezdve nagyjelentőségű változás áll be a palesztinai táviratszolgálatban. Eddig ugyanis csak latin betűkkel írt héber táviratokat vettek fel és továbbították. Ezentúl héberbetűs táviratokat is továbbítani fog a palesztinai posta. A jeruzsálemi, jaffai, tiberiási és szefédi postahivatalokra egyelőre nem vonatkozik ez, miután itt alacsonyabb átszervezésre van szükség a héber távirat bevezetése előtt. Ez az újítás jelentős lépés a héber nyelvnek az állami és közhivatali életbe való bevezetése terén. Az a körülmény, hogy eddig csak latin betűkkel írt héber táviratokat fogadott el a palesztinai posta, szükségessé tette, hogy a népszövetségi man-

dátumbizottság legutóbbi ülésére petíciót nyújtson be a palesztinai zsidóság egyik reprezentánsa. A mandátumbizottság előtt a palesztinai kormány technikai nehézségekre hivatkozott és miután a bizottság jogosnak minősítette a palesztinai zsidók panaszát, a kormány kijelentette, hogy a közeljövőben meg fogja tenni a szükséges lépéseket az ügy megfelelő rendezésére. A palesztinai zsidóság elégtétellel fogadta a kormány rendelkezését a héber táviratszolgálat újjászervezésére vonatkozólag és ezzel a jisiv egyik régi panaszát kerül le a napirendről.

December 11-én Palesztinába érkezett a svéd trónörökös és családja. A trónörökös a palesztinai kormány és a Jewish Agency reprezentánsai fogadták és palesztinai tartózkodása során meg fogja látogatni a zsidó kolóniákat és meg fogja nézni a Habimah héber színház két előadását.

A napokban kezdődtek meg Palesztinában a téli esőzések. Tel-Avivban olyan zivatarok voltak, amikre évek óta nem emlékeznek. Egy teljes éjszakai csendes esőzés után másnap délelőtt és délután oly felhős szakadás volt, hogy a város utcáit, a járdákat is teljesen elöntötte a víz. Számos központi utcában megakadt a forgalom. Az autobusok csak nagy kerüléssel tudták lebonolyítani a forgalmat. Különösen a külvárosi negyedekben idézett elő nagy pánikot az esőzés. A jemenita negyedben a barakok és házak felméternyire vízben állottak és a tűzoltóknak állandóan segítséget kellett nyújtaniok a veszélyes helyeken. Az elöntött utcákon járó autobusok és kocsik telespiccelték a házak falait és a járókelőket. A lapok megállapítják, hogy a város csatornázása sok kívánnivalót hagy maga után és követelik a városi tanácstól, hogy építse ki a csatornázásokat a város minden területére, mert különben a nagy esőzések komoly bajokhoz vezethetnek.

ÖK NEM tudják, hogy a titok nyitja a GLADYS cibőkrém

A legfinomabb lábbelit „Gladys“ krémmel kell gondozni. A „Gladys“ gyár rendkívül finom minőségű krémet hozott most orgaomba. Hogy ezt a fényt feljelje, Gladys minden doboz címkéjére szavatosságot vállal. A krém vegyi összetétel, amely bőrt táplálja és tartósságát előmozdítja, a „Gladys“-t a legjobb krémmé teszi. De gazdaságossága miatt is szerelik. A cipő mindennapi kezeléséhez szükséges mennyiség elenyésző csekély.

Enyhe uccai csetepaték jegyében folytatódik a kolozsvári ipariskolai diákok sztrájkja

Nyolcvanhat diákot az iskolából való kizárás veszélye fenyeget

Kolozsvár, december 18. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban hirt adtunk róla hogy a kolozsvári ipariskola diákjai sztrájkot proklamáltak. A sztrájkhatározat szerint a diákok kedden reggel megjelentek az iskolában, de az előadásokon nem vettek részt.

A kolozsvári ipariskola, mely körül éppen a múlt hetekben folyt vita a sajtóban, mert a kormány Bukarestbe akarta költöztetni az iskolát, néhány éve áll fenn. Az intézet eleinte középfokú ipariskola volt, melynek diákjai mesteri okleveleket kaptak, egyben joguk volt alsóbb foku ipariskoláknál tanári állást elfoglalni. Az intézet abszolvenseinek életpolitikai joguk volt és a műegyetemre is beiratkozhattak, miután három tárgyból felvételt tettek le. Az iskola öt éves és ezért a műegyetemre, a felvételi vizsga sikere esetér két év alatt elvégezheték.

Három évvel ezelőtt az iskola középiskolai jellegét megszüntették, illetőleg az abszolvensek jogait lényegesen mérsékeltek. Az iskola növendékei azóta csak altszti-önkén-tességet kapnak, a vasuton az egyetemi hallgatóknak járó kedvezményt megvonták tőlük és a politéchnikumra is csak az éret-ségi bizonyítvány felmutatása mellett iratkozhatnak be.

A diákok ezeket az intézkedéseket sérelmeztek és most sztrájkmozgalommal akarják a régi jogokat visszaszerezni. Kedden délelőtt uccai tüntetésre fajult a diákok sztrájkja. Az intézetnek mind a 108 diákja pontos időben érkezett a Bratianu uccában lévő épületbe, a tantermekbe azonban nem léptek be. Az iskola igazgatósága előbb rábeszéléssel igyekezett a diákokat a tanter-

mekbe terelni, majd erős csendőr csapat jelent meg az iskolában, mely a diákokat el-távolította. A diákcsoport a Saguna uccán keresztül a Kereskedelmi Akadémia épüle-téig vonult, ahol az akadémisták az épü-letben menedéket nyújtottak számukra. Ezelőtt a Baritiu uccában is csendőrpár-tul ügyelt fel a rendre. Fél tizkor már 22 diák hajlandónak mutatkozott, hogy meg-hallgatja az előadásokat, de 86 diák nem váltotta meg elhatározását és tovább folytatta a sztrájkot.

A délelőtti órákban a minisztériumból Ko-lozsvárra érkezett Bogdan vezérfelügyelő, aki tárgyalásokat kezdett az intézet igaz-gatójával. Kedden este a vezérfelügyelő je-lenetében konferencia foglalkozott a sztrá-jkolt diákok ügyével. A diákság között olyan hírek terjedtek el, hogy a konferencia ki fogja zárni az iskolából az összes sztrájkolt-akat és csak a 22 „sztrájköröt“ tartja meg az intézetben.

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

Bécs, december 19. (Székesfehérvár).
Európa egyet-
orvosi világhí-
mútu egyel-
legnagyobb t-
bek között F-
zis megtere-
legádázabb t-
él ellenfele-
sik világnagy-
lius profess-
egészen más
kutatás lehet
iskolájának
regényírók
tudatalattiság

Wagner vo-
emberi reput-
orvosok társa-
regg klinika-
az emberek
A paralízis g-
vidékek pus-
ez a két leg-
Wagner von-
ben ezért ka-
Wagner v-
éves. A telj-
örvendő agga-
nak életről é-
látzott mér-

Nem volt
tónusu, sőtét
roppant tö-
akinek tudor-
ban nagyjele-
sem szünetel-
látszik ki a
iratoknak sz-
téből, mely
gas, szikár
fölköt és be-
egészen ösz-
kánisan szög-
boru homlok-
radt arcából
általában
Megnyerő k-
jóízűen kac-

A nagy,
helyet. Lent
Wagner von-
legséggel h-
csendes gesz-
Elsősorban
kérdéseimre
Első ké-
maláriaioltás
között, a p-
laszt juttatt-

„A progr-
tén gyógyi-
ben vett ter-
mutatta me-
történt, hog-
gyulás vagy
a betegség
akut, fertőz-
volt tehát
követni. A
legalkalmas
rendelkezés-
megszakítar-
Hogy a ma-
legalkalmas
szetesen elő-
A golyva
tén írásos v-

„A golyv-
lasz — az
megelőzése-
nálunk is
nátalos jó-
nyers sóba-
tő ki —
alkalmas
a jó tartak-
ezt határoz-
mányos ké-
Természete
kozik a go-
hogy mind
megelőzi-e,
teljes mért-

Wagner-Jauregg tudományos intervjut ad az Új Keletnek

Beszélgetés a 77 éves Nobel-díjas professzorral. A világhírű tudós a paralizis és a golyva gyógy módjáról és a pszichoanalízisről nyilatkozik. Okozhat-e betegséget a lélek?

Bécs, december 18. (Az Új Kelet alkalmi levelezőjétől). Bécs az orvosok metropólisa. Európa egyetlen fővárosában sem él annyi orvosi világhíresség, mint itt, ahol a nagymulti egyetem köré az élő orvostudomány legnagyobb tudósi csoportosultak. Itt él többek között Freud Zsigmond, a pszichoanalízis megalapítója, aki körül még mindig a legdélkebb tudományos viták folynak. De itt él ellenfeleink nagy tábora is, akik egy másik világnagyságot: Wagner von Jauregg Julius professzor szellemi irányításával, mellette egészen más utakon keresik a tudományos kutatás lehetőségeit. Wagner von Jauregg iskolájának követői legfeljebb csak modern regényírók számára tartják értékesnek a tudatalattiság felfedezőjének tanait.

Wagner von Jauregg professzor orvosi és emberi reputációja már évtizedes tradíció az orvosok társadalmában. A Wagner von Jauregg klinika az új gyógymódok sokaságával az emberek tizeit adta vissza az életnek. A paralizis gyógy módja, a golyva, a hegyes vidékek pusztító betegségeinek gyógyítása: ez a két legfontosabb tudományos sikere Wagner von Jauregg működésének, aki 1927-ben ezért kapta meg az orvosi Nobel-díjat.

Wagner von Jauregg ma több mint 77 éves. A teljes szellemi és testi frissességnek örvendő agyastán vissza is vonult klinikájának éléről és magánpraxisát is nagyon korlátozott mértékben folytatja.

A tudós otthona

Nem volt könnyű bejutnom hozzá. Komoly tónusú, sötét butorok, könyvek és folyóiratok roppant tömege veszi körül a professzort, akinek tudományos, főleg az orvosi irodalomban nagyjelentőségű munkássága egy percig sem szünetel. A faragott nagy karosszék alig látszik ki az orvosi könyveknek és folyóiratoknak szabályos rendben felépített épületéből, mely az íróasztal fölé tornyosul. Magas, szikár alakja megjelenik a könyvtorony fölött és barátságosan nyújt kezét. Hajja egészen őszbebecsavarodott. Hosszukás, markánsan szögletes arca fölött hatalmas domboru homlok világít. Bajusza hófehér és fardart arcából nyugalmas derű árad szét. Egyáltalában nem tartózkodó és zárkózott. Megnyerő közvetlenséggel társalog és szeret jóízűen kacagni.

A nagy, szélesre tárt ablaknál foglalunk helyet. Lent a délutáni Ring élete bömpölyög. Wagner von Jauregg halkán, megnyerő melegséggel beszél és kifejező, érdekes keze csendes gesztusokkal festi alá mondanivalóit. Elsősorban is hangsúlyozta, hogy fontosabb kérdéseimre írásban kíván nyilatkozni.

Első kérdésemre, mely a paralizisnek maláriai fertőzésekkel való gyógyítására vonatkozott, a professzor a következő írásos választ juttatta hozzám:

A természetes gyógy mód

„A progresszív paralizisnek maláriával történő gyógyítása a szó legszorosabb értelmében vett természetes gyógy mód. A természet mutatta meg ehhez az utat. Gyakran megtörtént, hogy a progresszív paralizisnél gyógyulás vagy legalább is javulás állott be, ha a betegség időtartama alatt véletlenül lázas, akut, fertőző betegség lépett fel. Kézenfekvő volt tehát a természet által mutatott utat követni. A malária erre azért mutatkozott a legalkalmasabbnak, mert eszközök állnak rendelkezésünkre, melyekkel a betegséget megszakítani, enyhíteni vagy fokozni lehet. Hogy a malária a láz előidézéséhez mindig a legalkalmasabb eszköz marad-e, ezt természetesen előre tudni nem lehet.”

A golyva gyógy módjának kérdésében szintén írásos választ adott a professzor:

A golyva gyógyítása

„A golyva kérdésben — hangzik a válasz — az első eljárás a betegség lenetű megelőzése. Ennek céljából alkalmaztam nálunk is a Svájcban már régebben használatos jódtartalmú sötét — ha egy kiló yers sóban ötvennyi gramm jódot tartalmazó ki — mert ennek a sónak a használata alkalmas a golyva megelőzésére. Hogy ez a jódtartalmú sötét elhárítólóg hat golyvára, ezt határozottan állíthatom, hisz ezt a tudományos körök is már régen leszögezték. Természetesen ez a gyógy mód nem vonatkozik a golyva minden egyes fajtájára és hogy minden változatát és fellépését megelőzi-e, ezt nem lehetett tudományosan teljes mértékben tisztázni. Az az állítás,

amit egyes körök hangoztatnak, hogy ez a jódikus só sok esetben káros hatású, nem felel meg a valóságnak.”

Harmadik kérdésem a professzor általános gyógy módjára vonatkozott, amelyre Wagner-Jauregg rendkívül érdekes nyilatkozatot tett. A következőket foglalta írásban: „Általános gyógy mód nincs. Minden betegséget az arra hatásos gyógy módokkal kell kezelni, ha az orvostudomány ilyen ismereteket tartalmaz. Az általános metódus csak a szervezet egészében tartására vonatkozhatik. Pihenés, sport, víz, világság, levegő, munka és mértékletesség.”

— Lehet-e az elme zavarokat tisztán lélekelemzés útján gyógyítani? — hangzott a következő kérdés.

Test és lélek

„Ez attól függ — így szól Wagner Jauregg írásos válasza — hogy mit nevezünk elme zavaroknak és mit tisztán lélektani alapnak. Elme zavarok lélektani alapon nem léteznek. Elég arra gondolnunk, hogy milyen nagy szerepet játszanak az elme zavaroknál az örökölhető diszpozíciók, az örökölhetőség pedig fizikai valami. A test egyetemes gyógyítása szükséges ahhoz, hogy a lélek vagy elme zavarok gyógyíthatók legyenek. A válasz igen rövid: amennyiben valóban létezik az elme bajokra gyógy mód, úgy az csak fizikai uton érhető el.”

Ezután már élő szóval felel kérdéseimre a professzor. A közlékeny hangulattól felbuzdulva, felvetem a pszichoanalízis kérdését.

Wagner-Jauregg erőlyesen és gyorsan válaszol

Csak a kézzel fogható...

— Nem kell külön hangsúlyoznom, hogy Freud tanár urat, akit különben, mint embert nagyra becsülök, nem ismerem el. Nem ismerhetem el, mert a tudatalattiságról csak azt vagyok hajlandó elhinni, amiről az orvos, az anatómus meggyőződhetik. Elismerem, hogy van még egy, a metafizika körébe tartozó valami, amit léleknek hívnak, de ennek a léleknek a test fölött gyakorolt hatalmát és azt, hogy betegségeket okozhat, nem ismerem el.

Wagner-Jauregg nehéz vitába szállni, de valóban ember legyen az a talpán, aki remcsak magát a professzort, de a pszichoanalízis sokkal kisebb fajsúlyú ellenfeleit is meggyőzni tudja.

Ezek után a most Bécsben feltűnt és nallatlan népszerűségnek örvendő Tetter már-nökök említettem, aki a kézből áradó elektromossággal gyógyít és állítólag bámulatos eredményeket ért el. A professzor lemondó gesztussal sajnálatos kuruzslásnak minősítette Tetter működését.

A hipnózis és a test betegségei

— Tanár ur, egyáltalában nem hisz a hipnózisban, mint gyógyító tényezőben, mely a freudista iskola szerint a lélek önállóságára és vezetés nélkülségére alapul?

— Igen, tudom, a freudisták és a stekeliánusok ismert gyógy módja a hipnótikus ál-

mon keresztül a lélekre való hatás és az ilyen módon való gyógyítás. Hipnózt nem ismerem el, csak a lélek gyógyítását a testen keresztül vagyok hajlandó elfogadni, ha ugyan a test betegségeit a lélektől meg lehet különböztetni.

Végül a régen keringő hírről érdeklődöm, mely szerint Wagner von Jauregg köztársasági elnökjelöltséget vállalt.

— Ez régi ügy — mosolyog a professzor és még abból az időből származik, amikor politikával is foglalkoztam. Ma már mindentől visszavonultam s egyedül az irodalmi munkásságomnak élek.

Távozni nehéz Wagner-Jauregg professzortól. A páratlan frissességű tudós ezúttal kérdéssel árasztja el az embert a diákok életmódjáról, a külföldi országról, ahonnan származom és mindég kimerítő alapos válaszra vár. Már alkonyodik, amikor magára hagyjuk a sötétedő, komor szobában Wagner-Jauregg, akinek fehér haja és boltozatos homloka impozánsan válik ki a szoba szürkülő háttéréből.

Moskovitz Zita

Ma, szerdán különleges premier a ROYAL színpadon:

LINDBERG BABY ELRABLÁSA

Fősz.: DOROTHEA WIECK és BABY LE ROY, a gyermek csodaszta.
Műsor előtt: Marina hercegnő esküvője. Toalettek bemutatásával.

Fegyveres puccsal akarták kezükbe kaparintani a hatalmat Bulgáriában a hadsereg kommunista katonái

Egyre nagyobb méretűnek bizonyul a Haskovoban felfedezett kommunista szervezkedés. Eddig 325 civilt és 175 katonát tartóztattak le

Szofia, december 18. (Rador.) A Haskovoban felfedezett kommunista szervezkedés nagyobb méreteket öltött, mint eleinte hitették. Tegnap estig 325 civilt és a helyőrség 175 katonáját tartóztatták le.

A házkutatások alkalmával a rendőrség

nagymennyiségű fegyvert, töltényt és bombákat talált. Az összeesküvők lázadást akartak szítani a kaszárnyákban, letartóztatni a tisztakat, hogy azután civilek kerítsék kezük közé a hatalmat. A vidéken nyugalom uralkodik.

Nemzetközi fasiszta értekezlet volt Montreuxben

Ir, norvég, holland és francia fasiszták vettek részt az értekezleten

Bern, december 18. Montreuxben a fasiszmus terjesztését propagáló olasz egyesület kezdeményezésére nemzetközi fasiszta értekezlet volt, amelyen többek között ir, norvég, holland és francia fasiszták is résztvettek. A német és az olasz kormányok megfigyelőkkel képviseltették magukat az értekezleten.

Genf, december 18. A kanton nagytanácsa 49 szavazattal 40 ellenében felszólítást határozott el, amelyet visszalépése iránt a szocialista Nicole vezetése alatt álló genfi szocialista községtanáchoz intéztek. A polgári pártok a szocialista többségű községtanácsot okolják a genfi városi pénzügyek leromlásáért.

„Franciaország nem fog koldulni biztonságáért, hanem a nemzetközi szolidaritás kiépítésével maga biztosítja azt”

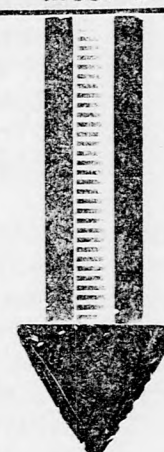
Flandin beszéde a szenátusban

Párizs, december 18. (Rador.) A szenátusban tegnap a hadügyminisztérium költségvetési vitája során Lemery radikalsocialista szenátor kijelentette, hogy Franciaország biztonságának egyetlen módja a katonai létszám emelése és szövetségeseinek kiterjesztése.

Flandin miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a hadsereg létszámát illetően annak növelése most nem időszerű, mert a francia kormány folytatja akcióját a nemzetközi szolidaritás kiépítésére. Ha szükség lesz

rá azonban, jelentette ki a miniszterelnök, úgy mégis felemeljük hadseregünk létszámát, de Franciaország nem fog biztonságát után koldulni, hanem azt saját maga biztosítja. De hiba lenne el nem ismerni a nemzetközi biztonság rendszerének fontosságát, amelyen a világ békéje nyugszik. Kijelentette továbbá, hogy törvényjavaslatot fognak beterjeszteni 800 millió frankos nemzetvédelemre fordítandó hitel nyitására.

Szezón utáni olcsó áron vásárolhat most a

WEISZ FIVÉREK

szőrmeszalóban (Golyva-palota)
legmodernebb szőrmeujdonságokat.

Az amerikai kormány Nicaraguában 162 mérföld hosszú csatornát akar építeni, hogy tehermentesítse a Panama-csatornát

Nagy nyugtalanság Japánban a terv miatt. Elkerülhetetlen az amerikai gazdasági politika revíziója

London, december 18. A Daily Express szerint amerikai hivatalos körökben újra foglalkoznak a Panama-csatorna tehermentesítésének kérdésével. Nicaraguában szeretnék csatornát megépíteni, amelynek hossza 162 mérföld lenne és építési költségei 700 millió dollárt tennének ki. Közlebről a tervet Roosevelt is át fogja tanulmányozni. A japán külügyi hivatal a tervvel kapcsolatban rámutat arra, hogy ez nem lesz alkalmas utja a tengeri fegyverkezések korlátozásának. A csatornaépítési terv azt mutatja, hogy az Egyesült Államoknak új céljaik vannak a Csendes óceánon.

London, december 18. Pénzügyi körökben rámutatnak arra, hogy Amerikában a munkanélküli segélyezés a kincstárnak havonta 100—120 millió dollárjába kerül. Az utolsó tíz hónap folyamán 7—8 milliárdot fordítottak a magángazdaság kezdeményező energiájának fokozására, de semmiféle előrehaladás nem tapasztalható. Elkerülhetetlennek tartják a mai amerikai gazdasági politika revízióját.

Héber hét Londonban

Irta: Lady Erleigh

Megírta az Uj Kelet, hogy a londoni cionista szervezet a héber tanítók szövetségének közreműködésével héber hetet rendelt el, melynek során számos héber nyelvű konferenciát, népgyűlést, stb. tartottak. A héber hétnek nagy visszhangja volt az angol sajtóban is s ebből az alkalomból lady Erleigh feltűnő cikket közöl a Times egyik legutóbbi számában a héber nyelvről. A Times számos héber írást közölt le hasábjain és héber faximilékot is hozott. Lady Erleigh cikkét az alábbiakban közöljük:

Az utolsó ötven esztendő a zsidók történetének egyik legjelentősebb teljesítménye a halottnak hitt héber nyelv újjáélesztése, élő nyelvvé való tétele. Sok-sok nemzedékén át vallási médium volt a héber nyelv. Szent nyelv volt, melyet a tanházakban és a rabbi-iskolákban tanítottak, hogy a zsidó nép gyermeki olvashassák és megérthessék mindennapi imájukat és az áldásokat, melyeket vallásuk előír, hogy követ-hessék az istentiszteletet a zsinagógákban és tanulmányozhassák népünk szent irodalmát. Csak a tudósok leveltek, vagy társalgotak olykor héberül, miután más közös nyelvük nem volt. De senkisé gondolt a héber nyelvnek élő nyelvként való általános használatára. Az ultra-ortodox felfogás szerint, a szent nyelvnek közbeszéd gyanánt való használata istenkáromlás volna és amikor mégis megindult a nemzeti újjászületés a héber nyelv megújításával, erős ellenzékkel találta magát szemben ez a folyamat.

Nehéz volna meghatározni az okokat, melyek ezt az újjáélesztési folyamatot megindították. Oly sok tényező járult hozzá ehhez, hogy egyetlen okot kiragadni nem is lehet.

A mult század a zsidók emancipációjának és polgári egyenjogúsításának volt a tanuja. Az egyenjogúsítással egyidejűleg, mely hosszú ideig érintetlenül hagyta Kelet-európa zsidó tömegeit, léptek fel a nagy európai szabadságmozgalmak és a természethez való visszatérés áramlata, mely a mult század formalizmusának volt ellenhatása.

Ezen áramlatok a zsidókat is magukkal ragadták. A zsidóságban felébredt a vágy a rabbinikus héber kultúra bilincseinek letörésére. Hogy visszatérjenek a próféták eleven és tiszta nyelvéhez, szükségét érezték annak, hogy a zsidó mult gazdag irodalmából új erőt és friss ihletet merítsenek és egyben az ősek nyelvén fejezzék ki saját gondolataikat és vágyaikat.

A mozgalom Németországban indult meg. Kezdeményezője Mendelssohn Mózes volt, akinek hebraizációs törekvései még sem tudták itt gyökeret verni. Németországból Kelet-európába terjedt át, ahol csakhamar megindult a nyelv megújításának erőteljes folyamata. A klasszikusokhoz való egyszerű visszatérés nyomán modern héber irodalom fejlődött ki.

Az első világi héber írók költemények voltak. Költemények, melyek az ősi földhöz és a természet szépségeihez való visszatérés vágyát juttatták kifejezésre. Magától értetődő jelenség volt ez és nem csodálatos, ha egy nép, mely hosszú ideig városi életre volt kárhoztatva, költészetében a természetet keresi és a föld, a szabad ég után vágyakozik. A próféták könyvei ugyancsak felbresztették a zsidókban az őshaza iránti vágyat és ez a magyarázata annak, hogy a cionista mozgalom, kezdetől fogva a mai napig, szorosán együtt haladt a héber nyelv megújításával. A kettő elválaszthatatlan s az egyik élteti és táplálja a másikat. Az első palesztinai ut-törők azok soraiából kerültek ki, akik héberül tanultak és akik egy új zsidó élet alapját keresték az ősi földön. Azok, akik az első időkben kivándoroltak, ünnepléses fogadalmat tettek, hogy csak héberül fognak beszélni és bár a héber nyelv szökín-cse rengeteg nehézséget támasztott a mindennapi élet szükségleteivel szemben, mégis betartották szavukat. Ezeknek a rajongóknak a vezére Elieser Ben Jehuda volt, aki a modern héber nyelv atyjának tekinthető. Ez az ember minden erejével azon volt, hogy a Palesztinába jövő zsidókat rábírja a héber nyelv használatára. Nagy vállalkozásra szánta el magát. Elhatároz-

ta egy modern héber szótár összeállítását. De már a címnél is meg kellett akadnia, hisz a bibliai héber nem ismerte a „szótár“ kifejezést. „Millon“-nak nevezte és ez volt az első új héber szó, melyet Ben Jehuda alkotott. Szegénységben élt, tudóvsz támadta meg, — mégis hű maradt nagy feladatához — hősiességgel vívta a harcot. Az ortodoxok elűzték Jeruzsálem városából, de tántoríthatatlan maradt és példaadása, valamint gyakorlati munkája követőkre talált. Egyesek szerint, azért nem tartott cselédtet házában, hogy gyermekei csak héberül beszéljenek és a héber legyen egyedüli anyanyelvük.

Mindaz alig ötven évvel ezelőtt történt és ma mégis magától értetődő, hogy a Palesztinában született zsidó bécsi héberül gagyog, minden zsidó tanítás és oktatás héberül folyik és sok ember él az országban, akik a héberen kívül más nyelvet nem tudnak és nem is tudtak. A héber nyelv megújítása fontos gyakorlati tényező is volt a nemzeti otthon felépítésénél. Szükség volt erre, mert különben valóságos bá-

beli torony lett volna a zsidó Palesztinából.

Hogy mennyire sikerült a héber nyelv élővé tétele és a nehézségek leküzdésére, erre talán a legjellemzőbb, hogy a palesztinai mezőgazdasági kísérleti állomás héber jelentéseket ad ki „a tojó tyukok betegségéről“, a „tehenek meddőségéről“, a „trágyázásról“ és a legkülönbözőbb gazdasági problémákról jelennek meg vaskos kötetek. A különböző könyvek száma, melyeket naponta fordítanak héberre, oly nagy, hogy nemsokára az egész világirodalom rendelkezésére fog állani a héberül olvasó közönségnek.

De nemcsak Palesztinában éledt fel a héber nyelv. Az egész világon, hol zsidók élnek, egyre erősebb a héber nyelv elsajátítására és használatára irányuló tendencia, jöhetnek itt csak másodrendű szerepet játszhat és nem lehet anyanyelv, mint Palesztinában.

A héber nyelv újra él és virágzik. Legnagyobb mestere Bialik volt, akinek halálát az egész zsidóság siratta. Költészete a természet lehelletét adta és a föld hívó szavát hirdette. Ő fejezte ki a nagy zsidó tömegek gondolatát, a természethez való visszatérés eszméjét, a föld megváltását és a nemzeti otthon építését.

Radió újdonságok csak az ELECTRICA-nál

Calea Victoriei 1.

SZÍNHÁZ-FILM

A Magyar Színház közleményei:

Bombasiker a Cigányszerelem tegnap esti felújításán

A remek szöveg és csodálatos Lehár muzsika magával ragadta a közönséget! Békébéli premier hangulat! Nagy bemutatásra emlékeztető impozáns siker! Vastaps!
Kitűnő szereplők! Gyönyörű díszletek! Sok humor! Eredeti román táncosok és táncok!

AZ ABBÉ vagy A GYÓNÁS SZENTSÉGE

A francia drámai színpadok ebben a szezonban csak az Abbé című színművet játszószák, de a párizsi premier óta az egész világon mindenütt műsoron van ez az igen határos és értékes színmű, sőt Budapestén Banga páter, a híres hitszónok tartott nyilvános előadást a darab vallási voltáról kihangsúlyozva, hogy nem csupán felekezeti szempontból kéri hivatitól, hogy nézzék meg Az abbét, hanem annak szépségért és igazi irodalmi értékéért is.

Nálunk Az abbé csütörtökön és pénteken kerül színre a következő szereposztásban: A címszerepet Az abbét Tóth Elek játssza, akinek erre az átalakítására hosszú időn

vissza fognak emlékezni mindazok, akik megnézik. A többi szerepet Váro Anni, Bessess Ilona, Hegyi Lili, Gordon Julia, Fényes Laci, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Balázs Samu, Hetényi Elemér, Bereng Béla, Kovács György, Nagy István, Tompa Sándor játsszák. A darabot Tóth Elek rendezi, s mint ő maga kijelentette, olyan ambícióval, amilyennel eddig még sohasem rendezett darabot.

Tudatosan tüzte az igazgatóság a karácsony előtti hét műsorára az Abbét, amely teljesen megfelel az ünnepi hangulatot megelőző napoknak. A csütörtök esti előadást premier bérletben tartják meg.

Szombaton délután olcsó helyárral Molnár Ferenc ma már világsikerű újdonsága: AZ ISMERETLEN LÁNY

MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:
Szerda 8 $\frac{1}{2}$: CIGÁNYSZERELEM. (2-odszor)
Csütörtök 8 $\frac{1}{2}$: AZ ABBÉ vagy A GYÓNÁS SZENTSÉGE. (A budapesti Kamaraszínház állandó nagysikerű műsordarabja. Premierbérlet 15. szám. Az első premierbérlet ciklus utolsó előadása.)
Péntek 8 $\frac{1}{2}$: AZ ABBÉ vagy A GYÓNÁS SZENTSÉGE. (2-odszor.)
Szombat d. u. 4: AZ ISMERETLEN LÁNY. (Molnár Ferenc nagysikerű újdonsága.)

nak első olcsó helyáras előadása.)
Szombat 9: CIGÁNYSZERELEM. (3-adszor.)
Vasárnap d. e. 11: NYITOTT ABLAK. (Nóti Károly énekes bohózata Ihász Aladár felléptével, olcsó helyárral.)
Vasárnap d. u. 3: SZIBILL. (Solyomán Magda felléptével. Teljesen az eddigi előadások szerint. Olcsó helyárral.)
Vasárnap d. u. 6: AZ ABBÉ vagy A GYÓNÁS SZENTSÉGE. (3-adszor, rendező helyárral.)

Megnyílt a

MERANO SZÁLLODA

BUDAPEST, IV., BECSI UCCA 2. Négyemeletes, újjáépített palota a Belváros legszebb helyén. Központi fűtés. Hideg-meleg fűtés. Fürdőszobás és telefonos szobák. Lift. Udvari szobák P 4, uccai szobák P 6-tól. Étterem házi kezelésben. Diétás konyha.

BALOGH JÓZSEF
a Berliini téren volt
Merán szálloda tulajdonosa.

Vasárnap este 9: CIGÁNYSZERELEM. (4-edszer.)

Hétfő d. u. 3: MIT HOZ AZ ANGYAL? (A jó gyermekek énekes, táncos darabja ajándékosztogatással, olcsó helyárral.)

Hétfő este: Nincs előadás.

A ROMÁN OPERA MÜSORA:

Szerda, december 19: Pillangókisasszony. (Pia Igy felléptével.)

Péntek, december 21: Gyöngyhálszok.

Vasárnap, december 23: Susana titka. Ballet. (Matiné.)

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MÜSORA:

Szerdán 5, 7 és 9 órakor: A tiltott dal. Operett filmklage. Főszerepekben: Don José Moica, Monna Moris és Conchita Montenegro. Helyárral: 10 és 12-3 lej.
Pénteken 5, 7 és 9-kor: Dajka a vágy. Főszerepekben: Josef Schmidt.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseik díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

HÁZASSÁG.

HÁZASSÁGOKAT legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetíti a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIRIA“ iroda, Cluj, Reg. Ferdinand 116. Telefon 142.

11 százalékos jövedelmező, 9 helyiségből álló, udvarral, istállókkal bíró házzastelek eladó. Cim a kiadóban.

Biztos megjelölést nyújtó fűszerüzlet első-rangú vevőkörrel, berendezéssel és áruval, olcsó házbérrel ügyes kereskedőnek átadó. Értekezni Pop háztulajdonosnál Str. Pata 102. Déltűn 2-5-ig.

Mindennemű téglá- és cserépgyártógépek, valamint legújabb típusú cserépszállító automatikus kocsi és elevátorok eladók. Hercules Rt. Diciosanmartin.

Cal. Reg. Ferdinand 82. szám alatt első-eméleti uccai négyszoba, alkov, konyha, fürdőszobás lakás azonnali kiadó. Esetleg különbejárattal két szoba konyha nélkül külön. Bér 2600, illetve 1300 lej havi, együtt 44.000 lej járulékkal. Értekezni az udvaron Lébéknél, vagy ügyvédi irodában Str. Vlahuta 3., földszint 4.

A tél folyamán is állandóan nyitva marad egyre szaporodó vendégeinek kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió-u. 10. (háttal az udvarban), ahol Schwartz Ignác né szakavatott vezetése alatt közismerten a legízletesebb ételek készülnek. Diétásoknak speciális ételek.

100.000 lej garanciával gyári lerakatot keresek, esetleg fióküzletet vagy biztos állást. „Készpénz“ jelige.

Román, magyar, kevés német és gépírást tudó gyakornoklány irodába alkalmazást keres. Ajánlatokat „Gyakornoklány“ jellegre a kiadóhivataltba.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

HIREK

Sokoldalu elégia

— Erich Kästner —

Tarka ágak hajolnak át a rácson.
Eljárt az év. Kendőzködnek a kertek.
Csak optimisták sírnak az elmúláson,
a normális emberek nem keseregnek.

Megszámlálhatod a fák leveleit,
néhány faág még hímblózik hármát,
de ha majd a téli szélvész felszív:
ők is lehullanak, — mertalékká válnak.

Majd egy vén vak hervadt rózsákat árul
— hisz ő nem láthatja hervadtságukat! —
Egy padon dalt dalol egy vidám kisfiú
s körötte munkátlanok állnak sorfalat.

A hajnal zúzos fagyában a tócsák
reszketnek, míg új kéket ölt az Ég.
A nap kisüt. Igyekvön végzi dolgát
s valaki az uccán didergőn megy odébb.

Egy öregúr, ki hajlott kora s fáradt
mintha a vén Halállal diskurálna:
szavakat mormol hosszan önmagának,
tán most alkuszik a koporsó-árra.

Pileként szállnak a levelek szerte,
az ucca hevíül, fénylik — s holtra bágyad.
Romlást ajándékoz az ősz rőt keze
s ez egyben romlása lesz a világnak.

Mert ez az év a pusztulás nagy éve,
lombját és értelmét dobta el a világ,
tél és butaság az ő öröksége
s reménye hulltán így szólhat: nincs
tovább.

A tulsó uccasorról dal hallszik át:
az Űdv serege ráhúzni újra kész.
A levelek egy napon újra nőnek,
de feltámad-e vajjon a józan ész?

(1933.)

Fordította: Salomon László

— A szavazólistákba még csak 10 napig lehet beiratkozni. Ennyi idő alatt ön a szükséges iratokat sem tudja beszerezni. Keresse fel tehát sürgősen a Zsidó Párt str. Saguna 7. sz. alatti irodáját, ahol ezen listákba való beiratás, díjmentesen lesz elintéztve. Hivatalos órák délelőtt 10 órától délután 2 óráig.

— Nem tesznek diplomáciai lépést a saarbrückeni incidens ügyében. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda értesülései szerint nem tesznek diplomáciai lépést a Saarbrückenben történt incidens ügyében.

— Százötven súlyos sebesültje és nagyszámú halálos áldozata van a keletanatoliai földrengésnek. Párizsból jelentik: Ankarai jelentés szerint a keletanatoliai földrengésnél csaknem harminc faluban történtek házösszeomlások. Százötven súlyos sebesültet a charputi kórházban ápolnak. A halálos áldozatok pontos számát még nem tudni.

— Másfélmillió lej kártérítés az aradi kereskedőknek, akinek pénzén megosztották a detektívek. Néhány évvel ezelőtt nagy szenzációt keltett, hogy Kornis Zsigmond aradi kereskedőnek a tövisi állomáson ismeretlen egyén ellopja egymillió lej készpénzt tartalmazó aktatáskáját. A nyomozást kolozsvári detektívek vették kezükbe és Brassóban sikerült letartóztatni a tettest egy Nagyenyedről nemrég szabadult fegyenc személyében. A pénzt meg is találták a tolvaj lakásán, de nem szolgáltatott be a rendőrségre, hanem egymás között elosztották. A károsult fakeskedő pert adott be a belügyminisztérium ellen. A per bünygyi részében a törvényszék súlyosan elítélte a magukról megfélekedett detektíveket. A kártérítési pert azonban Kornis elvesztette úgy a törvényszéken, mint a táblán. A semmitőszék azonban megemléstette a két első fórum határozatát és kimondotta, hogy a belügyminisztérium felelős a detektívek hivatalos minőségben elkövetett visszaéléseiért. A károsult ezután újabb kártérítést adott be. Az újabb per tárgyalásán a tábla kötelezte a belügyminisztériumot, hogy a perköltségekkel együtt egy és félmillió lejt fizessen meg a fakeskedőknek. A kincstár képviselője megfellebbezte az ítéletet, de valószínű, hogy a semmitőszék első állásfoglalása után helyben fogja hagyni a tábla döntését.

Tízévi börtönt kapott Luca közrendőr gyilkosa

Az áldozat feleségét felbujtásért 12 évre ítélték

Cluj-Kolozsvár, december 18. A kolozsvári külváros zsufolóság töltötte meg tegnap a kolozsvári törvényszék tárgyalótermét. Egy gombostűnyi hely nincsen a teremben. A vádlottak padján Avram László, Flic Luca közrendőr gyilkosa és a meggyilkolt ember felesége, Bångárdian Victoria ül.

Feszült csendben hirdette ki a több nap óta folyó perben Andrei elnök az ítéletet. A bíróság gyilkosság büntetéséért Avram Lászlót 10 évi börtönre, az asszonyt pedig gyilkosságra való felbujtásért 12 évi börtönre ítélte. Mindkettőnek felfüggesztik politikai jogait öt esztendőre. Pastia ügyész mindkét elítélt esetében súlyosbításért fellebbezett. Ugyanakkor kéri Bångárdian Victoria letartóztatását, mert az asszonyt annak idején csak azért helyezték szabadlábra, mert áldott állapotban volt. Az elítéltek ügyvédei, dr. Giurgiu János és dr. Moldovan Valer, ugyancsak fellebbeznek az ítélet ellen. Dr.

Moldovan kéri a bíróságot, hogy az asszonyt hagyják továbbra is szabadlábon, mert a gyermeke mindössze két hónapos és az asszony táplálja a csecsemőt.

A két vádlott szintén fellebbezést jelentett be azzal, hogy nem érzik magukat bűnösnek. Ezzel véget ért az ítéletkihirdetés. A hallgatóság soraiból egyszerre felszuklik az asszony nyolcéves kislányának zokogása. Késervesen sir és kabátja ujjával törli le arcáról a könnyáradatot. A nagyobbik tízéves kislány is sir. Csendesebben és komolyan. Mint két elhagyott özött veréb állnak a szoba sarkában egymáshoz húzóva és keserves arccal nézik, amint a börtönőr kivzeti anyjukat. Az asszonynak karján van két hónapos csecsemője. Egy darabig még a periféria lakóinak méltatlankodása hallatszik a folyósón. Néhány perc múlva az elítélteket elvezetik a fogházörök és a tárgyalóterem kiűri.

— **Étvágytalanságnál**, gyomorhurutnál, gasztrikus láznál, bérekedésnél, emésztési renyeségnek, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomor és a bél működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól.

— **Nyolcvan százalékát nyerte el a mandátumoknak a kormánypárt a portugáliai választásokon.** Párizsból jelentik: A lapokhoz érkezett lisszaboni jelentések szerint a portugáliai nemzetgyűlési választásokon a kormány jelöltjei 80 százalékban bekerültek a törvényhozásba.

— **Újra huszonnyolc összeesküvőt lőttek agyba.** Szovjetországból jelentik Moszkvai jelentés szerint a bíróságok ítélete alapján tegnap újabb 28 összeesküvőt lőttek agyon. A halálos ítéleteket Kiewben hajtották végre. Hír szerint a napokban újabb tömeges kivégzések várhatók.

— **Az olasz kormány visszautasítja azt a vádat, hogy olasz-szómáli bennszülöttek provokálták az olasz-abessziniai határmenti ütközetet.** Genéből jelentik: A népszövetségi főtitkárság az olasz kormánytól válaszigyűzke: kapott az olasz-abessziniai határmenti ütközetet felpanaszoló abessziniai beadványra. Az olasz jegyzék a leghatározottabban kétségbe vonja azt az állítást, hogy a harcok olasz-szómáli bennszülöttek provokálták ki s hogy ezek lettek volna a támadók. A jegyzéket eljuttatják az összes tagállamokhoz.

— **Meg kell nősiülniök a mexikói katolikus papoknak.** Párizsból jelentik: A maxikócityi Palabra c. lap közli, hogy Colima tagállamban törvényt léptettek életbe, amely szerint az összes 50 éveten aluli lelkészeknek, aki hivatásukat továbbra is gyakorolni óhajlik, házasságra kell lépniök.

— **Ötszáz gépelt oldaira terjed a 126 memelvidéki német bűnperének vádirata.** Kowsoóból jelentik: A fegyveres felkeléssel vádolt 126 memelvidéki német bűnperében ma a több, mint ötszáz gépelt oldaira terjedő vádrat negyedrészét ismertették. A per több száz tanujának kihallgatását január 7 és 3 között igyekeznek lefolytatni.

— **Erdőre kapott Bécsben a kommunista propaganda.** Bécsből jelentik: A külvárosokban erőre kapott a kommunista izgatás. Számos letartóztatást eszközöltek.

— **Az Erdélyrészi Brit Hanoar Hamizrachí folyó hó 25—26-án Clujon tartja meg NIB gyűlését,** amelyre a szervezet legfontosabb problémáit tüzték napirendre. Ugyanakkor a zártkörű NIB ülésen kívül a 25-én megtartandó ismerkedési estélyen az országrész legkiválóbb szónokai tartanak előadásokat. Részletes programja még visszatérünk.

— **A „Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület” folyó hó 20-án, csütörtökön este pontosan 9 órakor tartja LXIX. rendes tudományos szakülését a következő programmal:** 1. Dr. Heller József: Totalis méhélésés gyógyítása Grigoriu prof. műtete szerint. 2. Dr. Róth Marcel egyet. m. tanár: A sebgyógyítás új irányja.

Lábadozók és

BETEGEK

majdnem kivétel nélkül állandóan

SZÉKREKEDÉSBEN

szenvednek

A gyomor-bélszatornak emésztő működését legjobban a testmozgás, séta, torna mozditja elő. Ennek a hiánya miatt panaszokznak gyakran az ülő foglalkozásuk is arról, hogy bélműködésük rendetlen. Ilyen esetekben radikális szer az ARTIN, amely még huzamosabb használat esetén sem okoz bélrenyheséget. ARTIN enyhe hashajtószert, nem drasztikus, ágyban fekvők számára éppen úgy alkalmas, mint terhes nőknek és gyermekágyasoknak. Árak: 20.- 33.- 83.- lei.

ARTIN

A Dr. Wander üzemek készítménye.

— Erdélyi nyerevények az osztályorszátnékon. Az osztályorszátnékon az 15-én megtartott húzása alkalmával számos nagyobb nyerevény mellett a cluj Banca Ilescu S. A. eladásában a 62019 sz. sorsjegy 200 ezer lejt nyert. A sorsjegy felét az Ilescu Bank nagykárolyi képviselője a Taub hirlapiroda két szerencsés vejeje és pedig egy szegény házaló tollkereskedő és egy gazdálkodó, egynegyed részét egy cluj professzor s egy hunyadmezei munkás nyerték. Nem vagyunk feljogosítva a szerencsés sorsjegytulajdonosok neveinek közlésére, mint érdekességet említjük meg, hogy ketten a nyerők közül csak az utolsó pillanatban ujították meg sorsjegyükét. Bizonyos az, hogy a nyerevényeknek ez a nagy tömege minden reklámnál jobban népszerűsíti az osztályorszátné intőzmenyét, de bizonyos az is hogy a cluj Banca Ilescu és Kereskedelmi hitelintézet mellett a szerencse következtében kitart.

— A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz 2—3 óra alatt könnyű, lágy bélkürüléshez segíti és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.

— A Wizo héber-angol filléres esti tanfolyamot rendez képesített középiskolai tanárok vezetése mellett. Jelentkezések korlátozott számban a Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában 11—1 óra között.

— A leningrádi munkások Maxim Gorkij választották meg képviselőjükké. Moszkvából jelentik: A leningrádi munkások Maxim Gorkij író választották meg képviselőjükké.

— A kolozsvári zsidó zenekar hírei. A kolozsvári zsidó szimfónikusok, akik az elmúlt héten hatalmas sikerrel mutatkoztak be a nagy nyilvánosság előtt, csütörtökön, 20-án este 8 órakor próbát tartanak. A vezetőség felkérte a zenekar fuvósait, hogy hangszerükkel együtt pontos időben jelenjenek meg a próbán. Itt említjük meg, hogy az egyesület vezetősége tegnap este ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy nagyszabású tagsorozási akciót indítanak be. Hölgybizottság vállalta magára a feladatot, hogy alapító és pártoló tagok szerzésével tegye lehetővé a nagyra hivatott kolozsvári szimfónikusoknak, hogy maradéktalanul eleget tessenek zsidó kulturmisszióiknak.

STANIOL, alumínium

Cellophan, selyempapír minden színben olcsón. Relieffépek, pergament és diszpapírok LEPAGE papírok. Cluj. Kérjen árjegyzéket, mintákat.

Ön

4 1/2%-os 1934. évi országfejlesztési kölcsönkötvényének előnyös felhasználásával

gondoskodhatik családjáról,

anélkül, hogy kölcsönkötvényéről és az abból eredő jogokról lemondana.

Készpénzfizetés nélkül,

esetben a kölcsönkötvény kamatozódéká ellenében.

életbiztosítást köthet

nálunk. Kérjen ezen teljesen újszerű módról sürgősen díjmentes és kötelezettség nélküli tájékoztatót a

PHÖNIX

Életbiztosító Társaságtól.

Cluj, Str. N. Iorga 16. — Telefon: 11-48.

